

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasnjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglaši, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se vraćaju.

Čuvajmo svoj hrvatski ponos! *

Odkad je car austrijski i kralj ugarski proširo na Bosnu i Hercegovinu svoja suverenska prava i tim te hrvatske zemlje pripojio monarhiji, zavladao je medju jednim dielom Hrvata neko čudnovato i neprotumačivo razpoloženje.

Mi smo osvijedočeni, da se dobar dio tog razpoloženja umjetno stvara, i jer neki očekuju, da i mi u tom umjetnom razpoloženju sudjelujemo, želimo im javno navesti razloge, zašto mi toga ne čemo učiniti.

Čim je uspostudio proglašenje suverenskih prava vladara iz kuće Habsburgo-Lotriške na Bosnu i Hercegovinu, mi smo iztakli, da je ona jabuka, koja je razdvajala naše pravoslavno vlastvenstvo od ostalih Hrvata, izgubila svoju moć, te smo naglasili, da i oni moraju od sada unapred raditi, da se oživotori program stranke prava.

Ovo je jedina moguća politika danas ne samo za one, koji hoće da su Srbi, nego i za one, koji su svoju slobodu narodno i narodno ujedinjenje očekivali od Srbije ili Crne Gore. Tako zvani novi kurs, koji je očekivao dobar dio svoga uspjeha i od međunarodnih zapletanja, treba da ustupi mjesto stranci prava, koja je uvek računala na ono, što obstoji, da se može t. j. na povijest i pravo. Od sada unapred Bosna i Hercegovina nije više inozemstvo, nego je to područje, u koje se nijedna inozemna vlast ne može paći. Njihovi poslovni imali bi spadati od sada, po hrvatskom pravu, jedino naoruđu vladaru ove monarhije, u kojoj živi današnji Hrvati, a po tom zahtjev stranke prava, da svi Hrvati sačine jedno samostalno državno telo, imao bi biti zahtjev svih mogućih političkih stranaka, koje hoće da djeluju na području naših zemalja. Ovaj zahtjev se nameće svim stanovnicima Banovine, Dalmacije, Istre, Bosne, Hercegovine, Rieke, Međimurje. Svim bez razlike, jer i oni, koji su se nadali što od međunarodnih zapletanja, po tom od Srbije i Crne Gore, valja da uvide potrebu sporazumnog, zakonitog i zajedničkog rada svih pripadnicih naroda za ujedinjenje i samostalno političko življene i djelovanje spomenutih zemalja.

Ovo je politička nužda, koja se nameće Hrvatima stranke prava uvek, budući oni uvek računali na historično pravo hrvatskog naroda.

Mi znamo kako s našim pravom stoji, i s toga vjerujemo u konačnu našu narodnu pobedu. Nu kolikog smo o pobedi našeg narodnog državnog prava uvjereni, toliko smo uvjerejuti, da to pravo ne čemo izvoštiti načinom, koji nam se danas sa stanovite strane preporučuje. Uvjereni smo, da do njega ne čemo doći nego borbom i to lutjonom borbom i samo onda, ako budemo imali potrebne snage, da odolimo našim narodnim ugnjetavateljima.

Na ujedinjenje i samostalnost naših zemalja mi imademo i historičkih prava i vladarskih ugovora i prigresa i obećanja, ali ipak naše zemlje su raztrgane, prem sive pod jednim i svojim zakonitim vladarom. Suvereni narodni prava u ovoj monarhiji nemaju danas nego Niemi i Magjari. Mi Hrvati smo uza sva naša prava potlačeni.

Treba li nabrajati što bi imali imati, a što nam je oduzeto? Treba li spominjati koliko smo žrtvovati za prieštoli i monarhiju, a kako smo bili nagradjeni?

Mislimo, da ne treba, jer svaki zna, da smo došli pod žezlo današnjih vladara ugovorom i da smo za prieštoli Habsburgovaca žrtvovati sve, što narod žrtvovati može. Od cetinskog ugovora do danas nijedan narod na svetu nije za svoje vladare prolio toliko krvi, koliko naš hrvatski. Od granice pa širom cijele naše domovine preko svih poljana austrijski i europskih ljevala se hrvatska krv u najkravijim ratovima i razbojistiama.

Pak?

Danas smo gdje smo. Pripadamo monarhiji, u kojoj moramo napretati sve naše sile, da iščemo pravo, koja su se dala veleizdajnicima.

* Objedanjujemo ovaj članak, jer se ni gosp. Dr. M. D. ni mi ne smatramo više obvezani na rieč, koju drugi javno krši. — Ured.

A ponos i junakstvo hrvatskog naroda ne sastoje danas u kukavnim plazjenju, nego u borbi ustavnog za svoja narodna i ljudska prava.

Naš narod danas zna, da mu njegovu domovinu i prava neće povratiti lakrdjavištvo, nego uzrastnost i snaga, koju on ima da počake u izvoštjenju ustavnih svojih sloboda.

Tu je polje naše narodne borbe: tu samo imademo očekivati svoj preporod, tu samo imademo da pokažemo svoju snagu, svoje junakstvo. Imat ćemo samo ono, što tu izvoštimo. A svoja prava izvoštiti možemo jedino ako budemo složni u ustavnog borbi proti današnjem tužnom našem stanju.

Preko ovoga ići, nami ne dopušta naš narodni ponos, a kad ništa drugo nemamo, kad nam ništa od tuge otimačine nije ostalo, čuvat ćemo naš hrvatski ponos nuda sve i pred svakim.

Dakle u borbi za izvoštjenje naših narodnih prava u duhu programa stranke prava i pravni smo izložiti sebi i sve svoje, ali ponizavat narod hotimice i znajuće ne čemo nikada, pa za to ne smiju se udjelovati akridjama, koje se na račun našeg naroda prave.

Mi mislimo, da se neke lakrdje spremaju samo za to, da narod ne misli na svoju nevolju i na način, kako bi se nje najlakši rešio.

Tako se u novije doba, i do sada radilo u našem narodu uvek kad ga se htjelo turiti u gore stanje i ljuće robovanje.

A na taj posao, tako nam Boga svemoćugeća, pa makar se spremao pod imenom Ante Starčevića, mi se ne damo ni sada ni u buduće uprav za to, jer to imaju i ljubimo, a nuda se jer stjujemo i ljubimo svu našu narod.

Dr. M. Drinković.

Odgovor letećeg Dra. A. Tresića.

Tekar nakon dovršenih izbora osvrnuo se u „Novom Listu“ onaj, koji ima krila, na našu vlast iz Brača u broju 283. „Hrvatske Rieči“.

Prije nije htio, jer nije smio. A sada grdi on sve u šestnaest, što mu je rečeno, da je počeo ulagivanjem Dubokoviću, nastavio plazeњem pred Ivčevićem i napokon svršio ližučke bečke, da postane šefom informations-prese bureaux-a.

Što bi na njegove piske? Ništa. Zna se naime za šta Duboković dize Tresića i zašto mu se on uzvrat ulagiva i obratno. Bez toga zašto ne bi bilo ni dizanja ni ulagivanja. To zna cieli Hvar, Brač, Vis, pa i sam Tresić. Preuzetno je dakle od tog činiti nekakovo krepostno svojstvo dužnosti ili plemenitosti.

O Ivčeviću zna se, da ga je Tresić napađao, čini nam se u „Jadrantu“, i da mu se malo nakon toga pošao, nakon izbora za sabor u Zadru, ulagivati i preporučivati. A ta ulagivanja i preporučivanja namijenjena su bila mjestu prijednosti na Žemaljskom Odboru.

O nudjenju za šefu informations-prese bureaux-a, neka pita Tresić onu stranku, kojoj se takodjer ulagivao i koja mu je i nakon toga nudjenje sramotno pomogla uz Dubokovića da izadije.

Kad ljudi te stranke ovo nudjenje bečkim krugovima ne bi htjeli potvrditi, tek onda ćemo progovoriti sa našim bračkim izvještiteljem. Do tada čekamo.

A sada da upitamo: kad Dr. Tresić nije obvezan Dubokoviću, kad je još protiviv Ivčeviću, kad je posve nezavisan, kako hoće da kaže, zašto je onda u vladinoj stranci Ivčevića, Dubokovića, Madirazze, Borčića?

Odgovor ćemo mu mi: za to, jer drugačije ne bi imao mandata, ne bi mogao dizat se na druga krila, nego samo na one njegove mašte.

Ovo je bez uvjerenja rečeno, bez psovanja, ali istinato. Piske ostavljamo pjesnicima i njihovim idealima.

Što se tiče osoba, koje Dr. Tresić u svom napadaju spominje, kao da bi one donekle slijedile metamorfoze njegove ili bile prinuđene ustajati na njegovu obranu, to se on var, veoma var i on sman za se var. U ostalom evo mu i na Dra. Ante Dulibića odgovor:

Zadar, 7. studenoga 1908.

U broju 263. „Riečkog Novog List“ od 5. tek. m. zastupnik Dr. Tresić, reagirajući na jednu vijest u broju 283. „Hrvatske Rieči“, izvolio se je dotaknuti i moje osobe. Premda je smam uverjen, da niti izravno niti posredno nisam sudjelovao, niti mogao sudjelovati pri sastavljanju ili objedanju odnosne vijesti, ipak mi spominja, što nisam o prvgao dotične vijesti.

Ljubo je po tom uviditi nerazložit prigovor Dra. Tresića, što se moje osobe tiče. I dok me sva nabacivanja, koja bi se na me mogla odnositi, ostavljaju sasvim ravnodušna, držim, da je Dr. Tresić mogao našoj javnosti pristupiti loš izgled strastvenog pisanja, koje i on meni podnijeo nisu bili poznavati.

Jedno samo ne smijem mimoći. Dr. Tresić veli doslovce: „Dr. Dulibić će imati više razloga, da plazi pred Dr. Ivčevićem, jer je ovomu bio

mio njegov izbor u Žemaljskom Odboru, dočim moj nikako nije, i jer imade da bude opta biran“. Prama ovom mišljenju Dra. Tresića moram izjaviti, da nijedan čovjek nobeće, a još manje jedan zastupnik može uviditi razlog plazjenja pred bilo kojim osobom u tome, što su ga naši podnesni da pokrije koje mjesto, skopčano dođu sa časti i materijalnom nagradom, ali i sa trudom i odgovornosti. Moram izjaviti, da taj razlog nije kod mene postojao, da kad sam bio biran u Žemaljski Odbor, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odboru, niti postoji sada. Ni sam molio, nisam želio, nisam se nadao onda; ne tražim, ne želim, niti se nadam sada. Mogu reći, pa makar mi se spočitnula umišljenost kakva, da je mjesto Žemaljskog prisjednika tražilo mene, a ne ja nje. Mogu reći, da sam bio u Žemaljskom Odb

Razne uredbe, koje dandas vriede, imadu na oku radnika dok je zdrav i sposoban za rad, t. j. kroz doba, kad ih radnik, tako rekuć, za najmanje treba. Te su uredbe u sebi dođe vrlo dobre, vrlo koristne, ali su manjkave, ako im fali uredba, koja će radniku jasčiti pomoći u slučaju njegove nehotične bledi i nesposobnosti za radnju.

Najžalostniji je sudbina radnika u njegovoj starosti; on mora da padne tada kome na teret, a znamo svi kako je to težko i za nj i za siromašne javne obiske, jer radništvo iznaša veliki postotak pučanstva.

Pošto je moderno, civilizovano društvo moralno obvezano, da pomogne nositi križ iz nemoglove pojedincu, ne prestaje drugo, nego stvoriti još i takove uredbe, koje će taj teret tako porazdiliti, da neće nikoga osbitio tištiti i koje ne će pobijedno vrednjati ni česti ni ponosa radničkoga staleža. U ovom smjeru radi se danas u svim prosvjetljenim državama, pa se eto i u habsburškoj monarhiji počinje oko toga raditi, jer je već pao svugde krivi nazor da država ne smije doprinjati za radničko osiguranje, budući da je pri tome tobože interesovan samo poduzetnik i radnik. Prodrio je napokon uverenje, da radnik služi i celomu društvu, a ne samo svojem poslodavcu.

Prama ovome, što iztakosmo, možemo rado zabilježiti činjenicu, da je austrijska vlada predala u zastupničkoj kući uz osnovu, da se stane na put pitanju, i zakonsku osnovu za socijalno osiguranje.

Ova osnova obuhvaća novu kodifikaciju dojakašnjeg osiguranja radnika kao i osiguranje proti bolestima i nezgodama, zatim osiguranje radnika proti starosti te samostalnih lica (malih posjednika, malih obrtnika i malih trgovaca). Za sve ove grane socijalnog osiguranja stvoren je zajednički organizam, kakvoga do sad nema niti u kojoj državi.

Osiguranje proti starosti i invalidnosti sa stoji poglavito u zajedničkom djelovanju liječni i državne pomoći; osim toga oni koji davaju radnju imat će da doprinose onoliko koliko i sami radnici. U obće u osiguranje uzmatać će se svi oni, koji radi malog prihoda nisu u stanju da štede i da se pobrinu za starost, pa bilo da oni rade samostalno ili u ovinstvu. Dužnost osiguranja proti bolestima protegnut će se po prilici na sve radnike uz nadnicu, na kućne radnike i na služinčadi. Što će se uzmati i poljodjelske i šumske radnike, to ovise o potrebi da se izjednačenjem poljodjelskih s obitim radnicima pobije težko nazadovanje poljodjelstva, koje se opaža, budući da težak ostavlja svoja polja da se skloni u gradove.

Djelovanje osiguranja proti bolestima znatno će ponarasti tim, što će se pripomaganje bolestnika produžiti od 20 nedjelja na jednu godinu. U osiguranju proti nezgodama nastala je znamenita promjena u tome, što je radnički doprinos od četvrtog do petog stupnja, dok čitavo osiguranje ići na teret samih preduzetnika.

Mjesečni doprinos pri dohodku od 480 kruna godišnje iznosi 50 para mješec; a pri dohodku između 480 i 2400 kruna najmanje 1 krunu mješecno.

Ukupni troškovi za osiguranje radnika i samostalnih proti invalidnosti i starosti iznositi će prvi godina 13,8 milijuna kruna, u sedmoj godini po prilici dvostruko, dok će u desetoj narasti na 27,7 milijuna kruna; kada ova ustanova bude podpuno upućena, troškovi će iznositi godišnje 305 milijuna kruna. Država prima na se za stalne tekuće upravne troškove doprinos od 2

milijuna kruna, zatim državni prilog od 90 kruna na svaku rentu, napokon dodatak renti prigodom vojničke službe. Ovako će država doprinijeti svake godine: poslije 10 godina 40 milijuna kruna, poslije 20 godina 80 milijuna, a kad se ustanova redovito uputi poslije četrdesete godine, oko 100 milijuna kruna.

Što se tiče osiguranja proti invalidnosti i starosti, uvedeno je prisilno osiguranje. Prilikom radnika razlikuju se od prilika samostalnih u tome, što za prve osiguranje proti invalidnosti stoji na prvom redu, dok za samostalne glavnina je stvar osiguranje proti starosti. Prelaz sa nesamostalnog na samostalni zanat nemu se otječavati, nego bilo olakšati. Istina je da radnik pri prelazu u samostalnost izgubi pravo na eventualni dohodak radi invalidnosti, te mu ne prestaje nego eventualni dohodak radi starosti; ali svakako ono što je doprinoš za vrijeme svoje nesamostalnosti bit će mu podpuno uračunato.

Radnik kada navrši 65 godina života, ima pravo na rentu radi starosti; postane li invalidan prije ovoga roka, primat će rentu radi invalidnosti. Samostalni kada navrše 65 godina života, imaju pravo na rentu radi starosti. Iznos rente radi invalidnosti ili starosti ovisi od vremena za koje je plaćeno doprinos i od njegova iznosa. Umre li radnik, njegovi nasljednici primaju odpravninu za jedan put. Ženama što su osigurane povraća se, kad se udaju, polovica izplaćenog doprinsa. Doprinosi radnike odmjeruju se po razredu nadnice; jednu polovicu doprinsa plaća sam radnik, a drugu onaj, koji radnju dava. Za samostalno ustanovljeno je obilježiti minimalni doprinos, ali ga zemaljsko zakonodavstvo može povisiti.

Kako se vidi, ova predložena zakonska vladina osnova u velike bi doprinijela poboljšanju radničkog staleža, pa je opravdana nuda da se u bečkom parlamentu biti usta predmetom ozbiljnog, duševnog razpravljanja, te da će se još bolje popuniti i usavršiti sa suradnjom narodnog predstavništva. Svakako ona je velik korak na putu radničkog obvezbodenja u starosti, pa će valjano i svestrano provedena puno doprineniti rješenju samog socijalnog problema, koji iziskuje jedino realnu pomoć komunitetu, olijčena u ustanovi države.

Slika naroda Austro-Ugarske nakon prijelaza Bosne i Hercegovine.

Po državnom spisu od 5. listopada sastoj austro-ugarske države iz triju predjela: 1. u carevinskom viču zastupane kraljevine i zemlje: 300.193 km² i 26.150.708 stanovnika; 2. zemlje hrvatsko-ugarske krune 325.325 km² i 19.254.559 stanovnika; 3. zajedničko upravno predjelište Bosne i Hercegovine 51.027 km² i 1.737.000 stanovnika: ukupno dakle 676.750 km² i 47.142.267 stanovnika. Pučka brojka za cis- i translajtanju uzeta je po pučkim popisima od god. 1900., ona za Bosnu i Hercegovinu po postupku od god. 1900. Danas brojka bi dakle Austro-Ugarska s Bosnom i Hercegovinom preko 48.000.000 stanovnika, što odgovara pučkoj gospodarskoj godišnjini 1900. (za god. 1900. kao gore): 1. Niemci 11.306.190; 2. Magari 8.751.817; 3. Slaveni: a) Čeha u Českoj i Moravskoj i Slovaka 7.975.038; b) Poljaka 4.259.152, Rusina 3.805.023, Hrvati i Srbi 5.179.129 (Srb i Hrvati u Bosni

ali moja je sobica bila tako prijatna i iz nje mi se pružao takav milovidni pogled, da se nisam mogao zakaniti na to.

Jednog jutra, kad sam se obučen valjao po krevetu i snovao kaku god izliku da ne idem na predavanje, čuh otvoriti vrata moje sobe, i vidješ uči tuzgavu Terezu, koja lani nizkim glasom:

— Dobar dan, gospodine dječa!

— Šta čete? odgovorim, gledajući je.

Njezino lice bilo je poprimilo izraz sramežljive zabune, koju nisam poznavao.

— Nuto, htjela bi Vas molit za jednu uslugu... ne odbijte mi je, molim Vas!

Ja ležim ne odgovaram, i mislim, e nije to kaka lukavština, da možda ne misli pobijediti moju kriestost, da me zavede. Ali bit će jak...

— Bila bi tako rada poslati jedan list u moje mjesto, prosliđe, gledajući me razmijeleno i gotovo molečke.

— Neka te vrag odnese odtale! pomislih, i skočiši sa kreveta, otidoh sjesti za moj stolić, gdje uzeš listovnog papira, te počem:

— Dodjite ovđe, sjedite i kazujte!

Ona se približi, sjedne sa velikom oprežnošću, sveđi me gledajući bojaznjivim licem.

— Dakle, komu ćete pisati?

i Hercegovini po brojenju za g. 1900.), c) Slovenaca 1.291.721: ukupno dakle **Slavena 22.510.063**; 4. Latina (Romana): a) Rumuna 3.030.442, b) Talijana i Latina 754.574: ukupno 3.755.026; 5. drugih (u Magarskoj 271.338 stranaca u cisaljanci) 517.903. Cielo državno zemljište ima 47.142.267. Slaveni dakle sačinjavaju 47 7/100 cijelokupnog državnog stanovništva, Niemci 24%, Magari 18 6/100, Latini (Romani) 8%, drugi i stranci 17 7/100.

Obz naroda, koja danas u našoj državi imadu u rukama gospodstvo, sačinjavaju dakle zajedno manjinu državnog stanovništva. Ali stvarno je njihov sudjel na cijelokupnom stanovništu još manji, jer i Niemci i Magari pojavljuju svoje redove s pripadnicima drugih narodnosti. Isti je slučaj i sa Talijancima, koji osobito u Trstu, na Gorjicom, u Istri i Dalmaciji prisvajaju se mnogo Hrvata i Slovenaca. Danas su sva tri gora spomenuta predjela zatvorena zajedničkom carinarskom granicom. Ako pako Magari god. 1917. budu imali svoje vlastito carinarsko ozemlje, a to odivisi samo od vlastite njihove odluke, onda bi se naša država razpala u čeliri carinarska područja: u kraljevine i zemlje, zastupane u carevinskom viču (osim Dalmacije), u Hrvatsku i Magarsku, u Dalmaciju, te Bosnu i Hercegovinu. Među velikim evropskim silama zauzimaju Austro-Ugarska svojom površinom drugo mjesto (iza Rusije i Njemačke). Turska carevina u Evropi pala je na 169.300 km² i 6.180.200 stanovnika. Po imenu pripadao bi u Turku još otok Kreta sa posve samostalnom upravom. Nu i taj izjavio se je već, da pristupa politički Grčkoj.

T, L.

južnoslavensku državu. Ili će biti pobijedena, te propasti u narodnom, političkom i gospodarskom pogledu; ili će biti pridružena Austro-Ugarskoj monarhiji, te će tako postati jedno udo jugoslavenske velike familije od nekoliko milijuna Hrvata, Srba i Slovenaca! Do sada se je u Srbiji uvik borilo za pitanje dinastije, a onda će biti odlučno samo pitanje naroda. Tako „Zastava“. Istina je, da se to dogodi, da bi onda u monarkiji ojačao posve slavenski život, ali bi onda morao nastati tako zvani trializam.

Situacija u Srbiji. Vesti i glasine, da monarhija spremi provalu u Srbiji, podržavaju se i dalje. Svi srpski listovi pišu o koncentraciji austrijskih četa. Neki javljaju, da te čete dižu i šančevu. Isto tako se podržavaju i vesti, da je austro-ugarski poslanik Forgač predao ultimatum. „Otačbina“ dapače donosi, da stoje u ultimatu ove riječi: Pošto je sigurnost austro-ugarskih podanika u Beogradu ugrožena i pošto se demonstracije protiv austro-ugarskih zbivanju i dalje, to će monarhija biti u slučaju, da to stanje ne prestane, prisiljena, da zauzme Beograd i uvede ondje vojne i policijske mјere, koje će biti kadre da uzdrže mir u Srbiji. Poslanik da je prepričao vladu, da svim silama spreće davanje izkaza.

Nova prestolnica Srbije. Predsjedništvo kragujevačke općine sa 7–800 podpisima svojih građana, obratilo se narodnoj Skupštini sa molbom, da se povodom posljednjih dogadjaja prijestolnica premjesti iz Beograda u Kragujevac, koji je prestao biti prijestolnicom god. 1841. ukazom kneza Miloša.

Ruska nota o aneksiji. Ruska vlada predata je u Beču notu u kojoj je ruski predlog o konferenciji. U tom predlogu je značajno to, što će ne govoriti o aneksiji, kao o gotovom činu, već kao o predmetu o komu se ima razpravljati.

Pregovori između Austro-Ugarske i Rusije. Pregovori između Austro-Ugarske i Rusije na neizvjesno su vreme prekinuti. Rusija nije zaustavila konzolno stanovište za slučaj, da Austro-Ugarska ne pošalje svog zastupnika na konferenciju.

Uzkrata postebita srbskim listovima. Ministar trgovine Kossuth uskripto je gotovo svim biogradskim listovima poštovnu odpremu za Ugarsku.

Podljena predsanckija. Poluslužbeno se javlja, da je kralj podio predsanckiju Andrasseyevoj zakonskoj osnovi za izbornu reformu.

Osnova zakona o aneksiji Bosne i Hercegovine. Osnova zakona o aneksiji Bosne i Hercegovine već je gotova i sadržava sama tri paragrafa. U prvom se paragrafu prihvata i proglašuje protengruće vladarski suverenskih prava na do sada samo okupirane zemlje. U drugom se paragrafu proteže red nasljedstva i na ovе zemlje u smislu pragmatičke tankicije. U trećem i posljednjem paragrafu se kaže, da će se državopravna pripadnost Bosne i Hercegovine riešiti nakon sporazuma vlada sporazumno odlukom bečkog i peštanskog sabora.

Bugarska opozicija i vladina izjava o odstoji za iztočne željeznicu. Vladina izjava, da ona ne kani nijedne pare izplatiti za iztočnu željeznicu nije našla na odobravanje kod opozicije. Ova naime ne vjeruje izjavama Milinova kabinet, tim manje, što je Bugarska opet počela pregovarati sa Turskom.

Reakcija u Turskoj. Kako se javlja iz Smirne reakcija u Turskoj je opet na vidiku. U Smirnu se netom osnovalo društvo muhammedanskih svećenika, koje bi navodno imalo nadzirati upravu nad moješama. No to je samo

ali moja je sobica bila tako prijatna i iz nje mi se pružao takav milovidni pogled, da se nisam mogao zakaniti na to.

Jednog jutra, kad sam se obučen valjao po krevetu i snovao kaku god izliku da ne idem na predavanje, čuh otvoriti vrata moje sobe, i vidješ uči tuzgavu Terezu, koja lani nizkim glasom:

— Dobar dan, gospodine dječa!

— Šta čete? odgovorim, gledajući je.

Njezino lice bilo je poprimilo izraz sramežljive zabune, koju nisam poznavao.

— Nuto, htjela bi Vas molit za jednu uslugu... ne odbijte mi je, molim Vas!

Ja ležim ne odgovaram, i mislim, e nije to kaka lukavština, da možda ne misli pobijediti moju kriestost, da me zavede. Ali bit će jak...

— Bila bi tako rada poslati jedan list u moje mjesto, prosliđe, gledajući me razmijeleno i gotovo molečke.

— Neka te vrag odnese odtale! pomislih, i skočiši sa kreveta, otidoh sjesti za moj stolić, gdje uzeš listovnog papira, te počem:

— Dodjite ovđe, sjedite i kazujte!

Ona se približi, sjedne sa velikom oprežnošću, sveđi me gledajući bojaznjivim licem.

— Dakle, komu ćete pisati?

— Ima šest godina. Napisala joj list tako nježan i ljubezan da bi bio poželio ja biti na mjestu Boleslavu, kad Terezia ne bi bila pošljateljica lista.

— Hvala Vam od srca, gospodine, promuca Terezia razganjen. Mogu li za Vas što učiniti?

— Ne, hvala!

— Mogla bi Vam, možda, rediti Vaše košulje i Vaša odjela?

— Cutio sam da me onaj vrag u sukni čini crvenjeti, i zato joj odgovoriv vrla ozlojedjeno da ne trebam ništa. I otide.

Prodjeliće dva tjedna... Jednog večera sjedio sam kod prozora i zvijžđio sam u vjetar, pitajući se u sebi, kako bi prošao večer. Bilo mi dosadno, a vani je nevrime biesnilo i nisam imao volje da otidem u koje mu dragi mjesto, i sjecam se, da sam, ne imajući bolje posla, stao da izpitujem sama sebe. Bila je to stvar dosadna, ali nisam drugu zabavu imao da biram. Odjedared su me moja vrata otvorila. „Hvala Bogu da dolazi kogod“, pomislih.

(Svršit će se.)

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korenitu u ček prometu; eskomponuje mjenice, financira trgovacke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica

K. 1.000.000

Prilovna zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, sreće, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod židrebanja. Revizija srečaka i vrednostnih papira бесплатно. Unovčenje kupova bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragi kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

SVOJ K SVOME!

SVOJ K SVOME!

ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE

KOJI ŽELE

prave svieće
od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA

„JEDINU HRVATSU TVORNICU VOŠTAHNIH SVIEĆA“

NA PARU

VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.).

Ponude i cienici šalju se badava i franko.

♦ Banca Commerciale Triestina ♦

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz $2\frac{3}{4}\%$
" " 15 " $3\frac{1}{2}\%$
" " 30 " $4\frac{1}{4}\%$

Uložke u zlatnim Napoleonom ili u engl. funtim.
(Sterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz $2\frac{1}{2}\%$
" " 30 " $2\frac{1}{2}\%$
" " 3 mjes. " $3\frac{1}{2}\%$

NB. Za uložne listove sada u toku, nov katamatnik ulazi u krijept 15.09. Novembra i 10.09. Decembra o. g.; izdaje blagajnike doznačnice na donosioca sa škadelicom od 1 mjeseca uz katamatnjak od $1\frac{1}{2}\%$.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz katamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mještajnih računa, mjenica glasečih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korenata bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od $3\frac{1}{2}\%$.

Otvara tekuće račune u raznim vrednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesto inostranstva, odreza i izzivanih vrednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korenistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieka, Friedek, Gablonz, Gorica, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomouc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnašdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mesta Monarhije i inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi York, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni katamatnjak.

Daje predajne na vrednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladista Kontiranja (Contirungs-Lager).

Preuzimaje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveći garanciju proti kojoj mu drugo pogibelji provale i varre i kojoj je posvećen osobi nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osiguraje vrednote proti gubitcima žrtvenja
Banca Commerciale Triestina.

PRVO SKLADIŠTE

OBUĆA ZA GOSPODJE, GOSPODU I DJEGU

C. CHIABOV

Šibenik, Plokata na vrh glavne ulice, blizu kazališta.

Velika zaliha raznovrsne kože, kože za podplate, gotove gornje dijelove crevalja i ostale predmete zasjecajuće u postolarsku radnju. Postole za kupelji, kao što i masti svih boja za svjetlanje istih, koje se može naći samo novom dučanu.

Ciene vrlo umjerene, koje se ne boje utakmice.

OSVJEDOČITE SE
da najjeftiniju robu možete dobiti samo kod tvrdke:

FRANTIŠEK MEJDR
Tkačna na stroj
Ústř. Or. Hufvald 10
(Češka)

BARTETI,
DAMSKI,
RADLI, KANAFASI,
KRETONI, ZEFIRITD.

sve u najjeftinijim cijenama.
Vlastita tvornica. Zajtevajte svuda
Novo Platno
s narodnim bilješkom
komad 23 m. za K 16 — franko.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Sarajevo, Spiljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzrom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sledeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

II. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovinina i odgojnina sa i bez liečiščke pregledbe.

- 3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liečiščke pregledbe.

III. Protiv šteta od požara:

- 1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
- 2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
- 3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranje staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410,816.28

Od toga jamčevne zaklade: K 1,000,000.00

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820,000.00

Izplaćene odštete: K 2,619,523.36

Za Dalmaciju pobliže obavesti daje: Glavno Pojvereničtvvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Spiljetu.

Poslovnička u Spiljetu, ulica Do Sud br. 356. -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Jedini je domaći osiguravajući zavod
i pojavljuje se u Zagrebu.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izrađuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrste tiskanica za občinske, župne i druge uredje, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove itd.

Drži u zalihi sve vrste občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. Umjerene cene.

**Naručbe obavljaju se
brzo i točno po zahtjevu.**

VJEĆNI KROV „DINARKA“

Josip Lovrić pok. Nikole KNIN.

PRVA

DALMATINSKA TVORNICA

CIMENT-PLOČA, CRIPEA, CI-

GLE, STUPOVA OD ARMIRA-

NOG BETONA ZA OGRADE I

VINOGRADE, KAO ŠTO I SVIH

OSTALIH PROIZVODA OD CE-

MENTA, BETONA I ARMIRA-

NOG BETONA - - -

Hrvati i Hrvatice! Pomozite hrvatsku Istru!

